

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀՈՎՎԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՑԸ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ**

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը փետրվարի 23-ից մարտի 3-ը հովվապետական այցով եղավ Հնդկաստանում՝ Հայրապետական իր օրհնությունը բերելով հնդկահայ համայնքին: Հովվապետական այս այցի ընթացքում Նորին Սրբությանը ուղեկցում էին Հնդկաստանի և Ծայրագույն Արևելքի հայրապետական պատվիրակ Տ. Ադան արքեպիսկոպոս Պալիոզյանը, Մայր Աթոռի միաբան Տ. Վարդան արքեպիսկոպոս Նավասարդյանը, Տ. Կտրիճ քահանա Դեմեջյանը, Տ. Հովնան արքեպիսկոպոս Հակոբյանը՝ որպես գավազանակիր, և օպերատոր Սուրեն Տեր-Գրիգորյանը:

Նոր Դելիի՝ Ինդիրա Գանդիի անվան միջազգային օդանավակայանի բարձրաստիճան հյուրերի սրահում Վեհափառ Հայրապետի գլխավորած շքախմբին դիմավորեցին Հնդկաստանում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան տիար Աշոտ Քոչարյանը և Հայաստանի դեսպանատան աշխատակիցները:

Փետրվարի 24-ին Ամենայն Հայոց Հայրապետի գլխավորած պատվիրակությունը ՀՀ դեսպանի ուղեկցությամբ այցելեց Նոր Դելիում գտնվող Հնդկաստանի ազգային հերոս և Հնդկաստանի անկախության շարժման առաջնորդ Մահաթմա Գանդիի հուշահամալիր: Համալիրի մուտքին Վեհափառ Հայրապետին դիմավորեց հուշահամալիրի տնօրենը և ուղեկցեց այգու կենտրոնում գտնվող Գանդիի շիրմաքարի մոտ: Նորին Սրբությունը ծաղկեպսակ դրեց Մահաթմա Գանդիի գերեզմանին և աղոթք բարձրացրեց աշխարհում խաղաղության և ազգերի միջև եղբայրության համար: Հայոց Հայրապետը նաև գրառում կատարեց համալիրի հուշամատյանում:

Նույն օրը Հայրապետական պատվիրակությունը այցելեց հնդիկ հավատքի հուշարձան ու տաճար հանդիսացող «Ակշարդիան» համալիր, ուր Նորին Սրբությանը դիմավորեցին հնդիկ քահանաներ՝ սվամի Մադհու Ատմասվարուպադասի գլխավորությամբ:

Կեսօրին Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը այցելեց նաև Հնդկաստանի Ազգային թանգարան:

Փետրվարի 25-ին Վեհափառ Հայրապետն իր շքախմբով մեկնեց Ագրա քաղաք, ուր 1562 թ. կառուցվել է Հնդկաստանում երկրորդ հայկական եկեղեցին՝ Ս. Մարտիրոսը: Ներկայիս եկեղեցին կանգուն չէ, սակայն Ագրայի գերեզմանատանը պահպանվել են մի շարք հայկական շիրմաքարեր: Ագրայում գտնվելու ընթացքում պատվիրակությունն այցելեց նաև Թաջ Մահալ և Ագրայի ամրոց:

Փետրվարի 26-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հայրապետական շքախմբի ուղեկցությամբ այցելեց Նոր Դե-

լիում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատուն: Նորին Սրբությանն ուղեկցում էր նաև Կալկաթայի Եկեղեցական Խորհրդի ատենապետ պրն Հայկ Սուքիաս Կրտսերը:

Վեհափառ Հայրապետի գլխավորած շքախմբին դեսպանատանը ողջունեց Հնդկաստանում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Աշոտ Քոչարյանը: Հանդիպմանը ներկա էին դեսպանատան աշխատակիցները՝ իրենց ընտանիքներով, ինչպես նաև Ռուսաստանի Դաշնության, Կիպրոսի և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության դեսպանատներում պաշտոնավարող հայորդիներ և Նոր Դելիում բնակվող և ուսանող հայեր:

ՀՀ դեսպանը, ողջունելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին դեսպանատուն կատարած առաջին այցի կապակցությամբ, շնորհակալություն հայտնեց Նորին Սրբությանը՝ ցուցաբերած բարձր պատվի համար և նշեց, որ Վեհափառի այս այցը Հնդկաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման 15-ամյակի տոնախմբման լավագույն արտահայտությունն է: Հայաստանի Հանրապետությունը դիվանագիտական պաշտոնական հարաբերություններ Հնդկաստանի հետ հաստատել է 1992 թվականին, իսկ ՀՀ դեսպանատունը Դելիում բացվել է 1999 թվականին:

Եկեղեցական Խորհրդի անունից Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ողջունեց Հայկ Սուքիաս Կրտսերը՝ վերստին շնորհակալություն հայտնելով այցի համար և ընդգծելով, որ վերջին 40 տարիների ընթացքում սա առաջին Հայրապետական այցն է Հնդկաստան: Երջանկալի շատակ Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Հովհաննեսյան այցելությունը Հնդկաստան տեղի է ունեցել 1963 թվականին: Տիար Սուքիասը նշեց նաև, որ Հնդկաստանում բնակվող հայերը մեծ ուրախությամբ են սպասում իրենց Հայրապետի այցին:

Այնուհետև Եկեղեցական Խորհրդի ատենապետը Դելիում բնակվող բոլոր հայերին հրավիրեց Կալկաթա՝ մասնակցելու Տինգրայի հայկական եկեղեցու վերածման արարողությանը, որը կատարվելու է փետրվարի 28-ին ձեռամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի:

Վերջում Նորին Սրբությունը Հայրապետական իր պատգամը և օրհնությունն ուղղեց ներկաներին ի մասնավորի ասելով. *«Համայն հայության հոգևոր կենտրոն Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից եկել ենք լուսավորչահաստատ Մայր Աթոռի բյուր օրհնություններով զորացնելու հնդկահայ մեր հայորդյաց՝ հավատարիմ մնալու մեր Սուրբ Եկեղեցուն, նախնյաց ժառանգությանը և շարունակելու հնդկահայության հարուստ ավանդներն ու ձեռքբերումները: Հնդկաստանի ավանդաշատ երկրում հայորդիք ապրում են դարեր շարունակ՝ ժամանակների հոլովությամբ այստեղ թողնելով բարի հիշատակներ ու արարումներ: Այսօր հնդկահայ համայնքը շարունակում է ազգային-եկեղեցական իր կյանքը բարեզարդել նոր հաջողություններով:*

Մենք մեծապես կարևորում ենք Հնդկաստանում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատան գործունեությունը՝ ի նպաստ մեր երկրների միջև հարաբերությունների զարգացման և հնդկահայ համայնքի ազգային կյանքի զորացման: Ուրախ ենք, որ Մեր ժամանմանը Մեզ դիմավորեց նաև մեր երկրի դեսպան տիար Աշոտ Քոչարյանը, ով Մեզ ուղեկցելու է Մեր Հայրապետական այս այցելության ընթացքում: Մեզ համար առանձնակի ուրախություն է, որ այս հարկի ներքո Մեզ ողջունելու են եկել ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատանը աշխատող

ԿԱԿԱԹԱՅԻ Ս. ՆԱԶԱՐԵԹ ԿԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

ԱՄՆԶԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՍԱԿԱՆ ՕԴՆՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՆԿԱԹԱՅԻՒՆ ՆԱԶԿԱՆԻՍՈՒՄ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

մեր երկրի քաղաքացիները, այլև տարբեր երկրների դիվանագիտական ներկայացուցչություններում ներգրավված հայորդիք՝ որդիական սեր ու հարգանք արտահայտելով Հայոց Եկեղեցու, Սուրբ Էջմիածնի և Հայոց Հայրապետի հանդեպ»:

Այնուհետև Նորին Սրբությունն ամենքին փոխանցեց իր օրհնությունն ու գնահատանքը, ապա աղոթք բարձրացրեց հայ և հնդիկ ժողովուրդների եղբայրության և Հայաստանի ու Հնդկաստանի միջև սերտ համագործակցության համար:

Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետի շքախումբը Նոր Դելիից մեկնեց Կալկաթա՝ ուղեկցությամբ Հնդկաստանում ՀՀ դեսպան Աշոտ Քոչարյանի և Եկեղեցական Խորհրդի ատենապետ Հայկ Սուքիաս Կրտսերի: Կալկաթայի օդանավակայանում Վեհափառ Հայրապետին դիմավորեցին Ավստրալիայի և Նոր Զելանդիայի հայոց թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Ս. Ադան արքեպիսկոպոս Պալիոզյանը, Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանի կառավարիչ Ս. Օշական վարդապետ Գյուլգյուլյանը, Մայր Աթոռի միաբան Ս. Վարդան արքեպիսկոպոս Նավասարդյանը, Տիգրան սրկ. Բաղումյանը և Կալկաթայի Հայկական Եկեղեցական Խորհրդի անդամները:

Փետրվարի 27-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հայրապետական շքախմբի և ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան Աշոտ Քոչարյանի ուղեկցությամբ այցելեց Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարան:

Ճեմարանի մուտքին հայրապետական շքախմբին դիմավորեցին ճեմարանի կառավարիչ Ս. Օշական վարդապետ Գյուլգյուլյանը, վարչական տնօրեն Տիգրան սրկ. Բաղումյանը, դպրոցի տնօրեն Զեյն Դայասը, Եկեղեցական Խորհրդի անդամները, ուսուցիչները, ճեմարանի ուսանողները և ողջ պաշտոնեությունը: «Էջ Միածինն ի Հօրե» շարականի և Հայրապետական մաղթանքի երգեցողության ներքո ուսանողները Ամենայն Հայոց Հայրապետին ուղեկցեցին դեպի դպրոցի դահլիճ, ուր, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի, տեղի ունեցավ գրական-գեղարվեստական հանդիսություն: Միջոցառումը սկսվեց «Տերունական աղոթքով» և Հնդկաստանի ու Հայաստանի օրհներգերով:

Մարդասիրական ճեմարանի պաշտոնեության և սաների անունից Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ողջունեց վարչական տնօրեն Տիգրան սրկ. Բաղումյանը՝ ի մասնավորի ասելով.

«Այսօր նվիրական և պատմական օր է ամենքիս համար, քանզի երջանկությունն ու շնորհն ունենք 185-ամյա հայոց Մարդասիրական ճեմարանի լուսավոր կամարների ներքո բարի գալուստ մաղթելու ազգիս Վեհափառ Հորը՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, և իր գլխավորած պատվիրակության պատվաբաժան անդամներին:

Օրը նշանակալից է և պարտավորեցնող, քանզի 44 տարիների երկար ու ձիգ դադարից հետո ճեմարանը կրկին հյուրընկալում է Հայոց Եկեղեցու Ընդհանրական Հայրապետին, ով այս անգամ Մարդասիրական տուն է այցելում այլևս անկախ մեր Հայրենիքից, օրեցօր ծաղկող ու բարգավաճող համայն հայության նվիրական սրբավայր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից՝ իր հետ բերելով հայրենյաց անմոռաց, մշտամնա սերն ու Ս. Էջմիածնի դարավոր ու կենսահաստատ օրհնությունը: Հետևաբար, այս պահին, Վեհափառ Տեր, Ձերդ Սրբության տիրական ներկայությունը-

նից մեր հոգիներն ու սրտերը լցված են անկողողպտելի ուրախության և հրճվանքի՝ անօրինակ զգացումներով, իսկ մեր հայացքն ուղղված է դեպ Երկնավոր մեր Հայրը՝ բարբառելով. «Փա՛ռք Քեզ, Աստուա՛ծ, փա՛ռք Քեզ, յաղագս ամենայնի, Տէր, փա՛ռք Քեզ»:

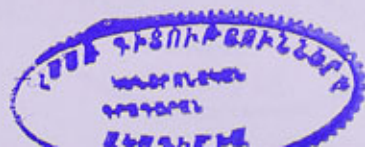
Ուրախությամբ պիտի արձանագրենք, որ 1821 թ. ջուղայեցի նշանավոր վաճառականներ Աստվածատուր Մուրադխանյանի տեսիլքով և Մնացական Վարդանյանի անմիջական նախաձեռնությամբ հիմնադրված ճեմարանը շարունակում է իրեն վստահված առաքելությունը հայրենիքից այդքան հեռու՝ Հնդկաստանի հյուրընկալ հողի վրա՝ հայեցի կրթություն և դաստիարակություն ջամբելով մեր մատաղ սերնդին:

Որպես հնդկահայ գաղութի անկապտելի մաս՝ անկումներով և վերելքներով լի է նրա պատմությունը: Դժբախտաբար, տասնյակ տարիներ ուշադրություն չի դարձվել ճեմարանի շենքային, երեխաների կենսական պայմաններին ու կրթական մակարդակին: Փառք Տիրոջը, որ պատմական այս հաստատության դեգերումներին վերջ տրվեց, երբ 1999 թ. Կալկաթայի Գերագույն դատարանի իմաստուն տնօրինությամբ և որոշմամբ այն հանձնվեց Մայր Աթոռի տնօրինությանը, և դրանով մեկընդմիջտ ապահովվեց կրթական այս դարբնոցի հարատևությունը: Քանզի իբրև Ս. Գրիգորի և Ս. Մեսրոպի ճշմարիտ զավակներ, աներկբայորեն հավատում ենք մեր «փոքր ածուխ» կյանքում աստվածակառույց Ս. Էջմիածնի առաքելությանն ու նրա արժանընտիր Հայրապետի շնորհաբաշխ Ս. Աջի գործությանը: Ուստի քանի դեռ կանգուն է մեր «հոգու ծննդավայր» Ս. Էջմիածինը, կանգուն կլինի նաև Մարդասիրական ճեմարանը, որը Կալկաթայի բաբախող սիրտն է: Հնդկահայ գաղութն ապրում է իր մայրամուտը, խզվել է կապն անցյալի և ներկայի միջև, և այսօր միակ հայաշունչ և հայախոս հաստատությունը Մարդասիրական ճեմարանն է: Ուստի ճեմարանի գորացումից և նրա խնամյալ վիճակից է կախված նաև համայնքի վաղվա օրը:

Քաջածանոթ լինելով հնդկահայ գաղութի և հատկապես ճեմարանի պատմությանը, կարող ենք վստահեցնել Ձերդ Սրբությանը, որ անցնող մեկ ու կես տարիները Հայրապետիդ օրհնությամբ, ճեմարանի բարեջան կառավարիչ Տ. Օշական վրդ. Գյուլգյուլյանի անձնդիր կեցվածքի, աշխատակազմի, ուսուցիչների և սաների միասնական ջանքերի շնորհիվ ճեմարանն արձանագրել է նկատելի առաջընթաց: Ճեմարանի հարկից ներս տեղի ունեցած շուրջ 40 բազմաբովանդակ միջոցառումները, բազմաթիվ վերանորոգչական-շինարարական աշխատանքները, ուսումնական կրթական և այլ գործընթացները եկան մեկ անգամ ևս փաստելու, որ, այո՛, հայաշունչ է Մարդասիրական ճեմարանը և անշեղ իր առաքելության մեջ՝ դրանով իսկ ի կատար ածելով իր երախտարժան հիմնադիր-բարերարների երազն ու կտակը: Այսօր կասեցված է տարիների անկումը, և կամաց-կամաց ճեմարանը վերագտնում է իրեն: Չնայած բազմաթիվ դժվարություններին և մարտահրավերներին, վստահ ենք, որ իմաստուն և շրջահայաց մարտավարության դեպքում մոտ ապագայում կարող ենք ունենալ մի կրթական-ազգային հաստատություն, որը պատիվ պիտի բերի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությանը, մի հաստատություն, որի շրջանավարտը հասակ պիտի առնի երբեմնի ծաղկող հնդկահայ գաղութի նվիրյալ հայորդիների ոգով ու շնչով՝ նախանձախնդիր մեր ազգային արժեքային համակարգին՝ իր կրթական և հասարակական պատրաստվածությամբ՝ պատրաստ լինելով դիմագրավելու դա-

ԴԻԱԿՈՐԱՆԻ ԿԱՆԱԳՈՐԾԻ ՆԱԳԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՄԱՐԿԵԶԻՆ

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՈՆԵՌԹՅԱՆ, ՌԻՍՈՒՅՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ԵՎ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹՅԱՆ ՆԵՏ

ՀԱՅԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
 ԿԵՆՏՐՈՆ
 ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

րիս փորձություններին:

Հուսով ենք, որ Ձերդ Սրբության այցելությամբ դրական տեղաշարժեր պիտի լինեն ճեմարանում: Պիտի շրջեք և ականատեսը լինեք կատարված փոփոխություններին, պիտի շփվեք ճեմարանի աշխատակազմի, ուսուցիչների և աշակերտների հետ՝ ի մոտո ծանոթանալով առկա խնդիրներին, որ են՝ անհրաժեշտ սերնդափոխություն, կրթական մակարդակի բարձրացում և կենսապայմանների բարելավում, և ամենակարևորը՝ Հայրական Ձեր օրհնությունը պիտի բաշխեք ամենքիս, որը մեզ վստահաբար պիտի գորացնի և գոտեպնդի՝ ավելի նվիրումով և խանդավառությամբ շարունակելու մեր անսակարկ ծառայությունը պատմական այս կրթօջախում:

Վեհափառ Տեր, կրկին ու կրկին բարի գալուստ ենք մաղթում Ձերդ Սրբությանը և աղոթում մեր Երկնավոր Հորը՝ անսասան պահելու և պահպանելու առաքելահաստատ և լուսավորչափմն մեր Սուրբ Եկեղեցին՝ իր Նվիրապետական Աթոռներով՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետիդ պարգևելով քաջառողջ կյանքի երկար օրեր և ծաղկյալ հովվապետական գավազան, որպեսզի Ս. Հոգու յոթնարփյան շնորհներով զարդարված՝ օր առաջ կարողանաք կյանքի կոչել Ձերդ Սրբության հայրենաշեն և եկեղեցանվեր տեսիլքներն ու երազները: Եվ այս պահին Հայոց Եկեղեցու խոնարհ սպասավորիս այլ բան չի մնում ասելու, քան՝

Գա՛լդ բարի, Հայոց Հայրապետ, Կալկաթայի Մարդասիրական ճեմարան»:

Ուսուցիչների անունից Վեհափառին բարի գալուստ մաղթեց նաև տնօրեն Ջեյմս Դայասը:

Միջոցառման ընթացքում ուսանողները հանդես եկան ասմունքի, երգեցողության, ազգային ու հնդկական պարերի կատարումներով:

Հանդիսության ավարտին խոսեց ճեմարանի կառավարիչ Տ. Օշական վարդապետ Գյուլգոյյանը, ապա հրավիրեց Հնդկաստանի և Ծայրագույն Արևելքի Հայրապետական պատվիրակ Տ. Ադան արքեպիսկոպոս Պալիոզյանին՝ իր խոսքն ուղղելու ներկաներին: Գերաշնորհ Սրբազան Հայրը ևս, ողջունելով Նորին Սրբությանը, կարևորեց Վեհափառ Հայրապետի այցը Հնդկաստան: Ադան Սրբազանը ի մասնավորի ասաց, որ «Կալկաթայի հայության, ինչպես նաև ամբողջ հնդկահայության համար ուրախության և երջանկության առիթ է Վեհափառ Հայրապետի այցելությունը: Մեր հավատո հայր Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլով հիմնվեց լուսակառույց Ս. Էջմիածինը, և Ս. Էջմիածնի լույսը ու հավատքը ամեն ժամանակ և ամեն տեղ տարածվում է մեր ժողովրդի վրա, այդ թվում և՛ հեռավոր այս երկրում, ուր լույսի զավակները 1821 թ. հիմքը դրեցին այս վարժարանի, որպեսզի Կալկաթայում և Հնդկաստանում առիթ և պատեհություն ունենան հայեցի կրթություն ստանալու: Այս հաստատությունը 186 տարեկան է, և Վեհափառ Հայրապետը Մայր Աթոռից եկել է Ս. Էջմիածնի լույսը բաշխելու հնդկահայությանը և Հնդկաստանի ժողովրդին, որը ևս ուշադրությամբ հետևում է Վեհափառի այցելությանը:

Վեհափառ Տեր, Ձեր այցելությունը թող ամեն մեկի համար դառնա օրհնություն և խթան իրենց հավատքը պահելու»:

Վերջում ճեմարանի պաշտոնեյանները, ուսուցիչներին և Հայաստանից, Իրաքից ու Իրանից եկած ավելի քան 80 ուսանողներին Հայրապետական իր օրհնությունը բաշխեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը և իր խոսքը ուղղելով հավաքվածներին՝ ասաց. «Փառք ենք վերառաքում առ

Բարձրյալ Տերը, որ Մեզ առիթը շնորհեց այցելելու փառավոր պատմությամբ հայտնի Կալկաթայի Մարդասիրական ճեմարան և Հայրապետական Մեր օրհնությունը բերելու ճեմարանի տեսչական ու մանկավարժական կազմին, ինչպես նաև Հայաստանից, Իրանից և Իրաքից ժամանած ու ճեմարանում ուսանող Մեր սիրասուն սաներին:

Այս հարկի ներքո սերունդներ են կրթվել Լուսավորչի հավատքով ու Մաշտոցյան շնչով, հյուրընկալ այս երկրի բարի ավանդույթներով ու մշակույթով: Հավատում ենք, որ Մեր այս այցելությունը նոր ոգևորություն պիտի լինի կրթական հաստատության տեսչական ու դասախոսական կազմի և սաների համար: Տեսչության և մանկավարժների հոգածու դաստիարակության ներքո սաներն առավել նախանձախնդրորեն պիտի շարունակեն ուսումնառությունը՝ նոր հաջողություններով լուսաշող դարձնելու երբեմնի փառքը ճեմարանի, քանզի այս հաստատության հետ են կապված նաև մեր հույսն ու լավատեսությունը հնդկահայ համայնքի վաղվա օրվա հանդեպ:

Մեր շնորհակալությունն ենք հայտնում Հնդկաստանի և Կալկաթայի իշխանություններին, որոնք բարյացակամորեն ընձեռել են ամեն հնարավորություն, որ Մեր զավակները հասակ առնեն զորեղ հավատքով և ազգային ոգով:

Աղոթքով հիշենք Կալկաթայի Մարդասիրական ճեմարանի բոլոր հիմնադիրներին, որոնց նվիրյալ ջանքերով հաստատվեց կրթական այս հաստատությունը և այսօր շարունակում է բարի հունդեր սերմանել Մեր զավակների հոգիներում:

Վերստին Մեր օրհնությունն ենք բերում ճեմարանի տեսչական ու դասախոսական կազմին, ողջ աշակերտությանը: Աղոթում ենք առ Աստված, որ տերունական օրհնությամբ Կալկաթայի Մարդասիրական ճեմարանը դառնա Սփյուռքի լավագույն կրթօջախներից մեկը, ուր հայ պատանիները պետք է կրթվեն ու հասակ առնեն և լինեն արժանավոր զավակները մեր ժողովրդի, հայրենիքի և Հնդկաստանի: Թող Աստված օրհնի և հաստատուն առաջընթացի մեջ պահպանի այս ճեմարանը:

Այնուհետև Նորին Սրբությունը հանդիպում ունեցավ ճեմարանի տեսչական և ուսուցչական կազմի հետ, որից հետո ծանոթացավ դպրոցի պայմաններին:

Նույն օրը Վեհափառ Հայրապետը շուրջ երեք ժամ անցկացրեց ուսանողների հետ՝ պատասխանելով նրանց հուզող հարցերին:

Հայոց Մարդասիրական ճեմարան այցի առիթով Նորին Սրբությունը նվերներ հանձնեց ճեմարանի գրադարանին, տնօրենին, ուսուցիչներին և ուսանողներին:

Այնուհետև հայրապետական շքախումբը եղավ նաև աղջիկների Դավիդյան դպրոցում, ծանոթացավ դպրոցի պայմաններին և հանդիպեց դպրոցի անձնակազմի հետ:

Փետրվարի 28-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հանդիպեց Արևմտյան Բենգալիայի նահանգի գլխավոր նախարար Բուդդհադեբ Բհաթթաչարյայի հետ: Նորին Սրբությանն ուղեկցում էին Տ. Ադան արքեպիսկոպոս Պալիոզյանը, Հնդկաստանում ՀՀ դեսպան Աշոտ Քոչարյանը, Տ. Օշական վարդապետ Գյուլգյուլյանը, Տ. Կտրիճ քահանա Դեջյանը և Կալկաթայի Եկեղեցական Վարչության անդամներ Հայկ Սուքիաս Կրտսերը, Սունիլ Սոբթին և Սյուզան Ռուբենը:

Նահանգապետը, ողջունելով Վեհափառ Հայրապետի այցն Արևմտյան Բենգա-

լիա և Կալկաթա, անդրադարձավ Հնդկաստանում հայ համայնքի կարևոր դերակատարությանը հատկապես Կալկաթայի սոցիալական, մշակութային և տնտեսական զարգացման մեջ: Նա նշեց այն բարձր հարգանքի մասին, որ հնդիկ ժողովուրդը տաժում է հայ համայնքի հանդեպ՝ հույս հայտնելով, որ երբեմնի բազմանդամ համայնքը, որն իր թվով նվազել է վերջին տարիներին, վերստին կաճի և կբարգավաճի:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, գոհունակություն հայտնելով բարի խոսքերի համար, անդրադարձավ Հայաստանի և Հնդկաստանի միջև առկա բազմադարյա հարաբերություններին: Հայոց Հովվապետը բարձր գնահատեց երկու ժողովուրդների բարեկամությունը և ուրախություն հայտնեց, որ ներկայիս բազմաթիվ հնդիկ երիտասարդներ իրենց ուսումնառությունն են շարունակում Երևանի բարձրագույն կրթական հաստատություններում: Վեհափառ Հայրապետն իր գնահատանքը հայտնեց գլխավոր նախարարին և ի դեմս նրա՝ նաև Հնդկաստանի իշխանություններին՝ կրոնական և ազգային փոքրամասնությունների, այդ թվում նաև հայերի նկատմամբ ցուցաբերվող ուշադրության և հոգատարության համար: Վեհափառ Հայրապետը նշեց, որ շնորհիվ այդ վերաբերմունքի՝ հնդկահայերը, որպես Հնդկաստանի Հանրապետության արժանավոր քաղաքացիներ, մասնակից են նաև Հնդկաստանի հասարակական, ազգային և մշակութային կյանքին:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին նաև Հայաստանի Հանրապետության և Հնդկաստանի միջև համագործակցության ոլորտներին, ինչպես նաև Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական Ճեմարանի, Արևմտյան Բենգալիայում հայկական եկեղեցիների, գերեզմանատների և հուշարձանների ներկայիս կարգավիճակին առնչվող հարցեր:

Նույն օրը, երեկոյան, Թաջ Բենգալ հյուրանոցում, ի պատիվ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, տեղի ունեցավ ընդունելություն, որը կազմակերպել էր Կալկաթայի Եկեղեցական Վարչությունը: Ընդունելությանը մասնակցում էին հայ համայնքի անդամներ և բազմաթիվ հյուրեր:

Ընդունելությանը բարիգալստյան խոսքով Նորին Սրբությանը դիմեց վարչության ատենապետ Հայկ Սուքիասը՝ երախտագիտություն հայտնելով Վեհափառ Հայրապետին օրհնաբեր այցի համար: Ինչպես նշեց պրն Սուքիասը, Հայոց Հովվապետի այցին հնդկահայ համայնքն սպասել է երկար, ավելի քան քառասուն տարի:

Հայաստանի և Հնդկաստանի միջև զարգացող կապերի և համագործակցության մասին խոսեց Հնդկաստանում ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան Աշոտ Քոչարյանը: Նա ուրախություն հայտնեց իրեն ընձեռված մեծ պատվի համար, որ առիթ ունի ուղեկցելու աշխարհասփյուռ Հայոց Եկեղեցու պետին պատմական այս այցի ընթացքում:

Տ. Կտրիճ քահանա Դևեջանը ներկայացրեց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի այժմյան գործունեությունը՝ առանձնաբար անդրադառնալով քրիստոնեական դաստիարակության և քարոզչության, սոցիալական ծառայության և մշակութային ոլորտներում արձանագրած ձեռքբերումներին:

Ապա Հայրապետական իր օրհնությունն ու սերը բոլոր ներկաներին հղեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը: Վեհափառ Հայրապետն իր գնահատանքը հայտնեց հայ համայնքի անդամներին՝ նախնյաց հավատի հանդեպ

նրանց նվիրումի և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հանդեպ հավատարմության համար: Նորին Սրբությունը հորդորեց նրանց համայնքային կյանքում առաջնային նկատել Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանի գործունեությունը՝ նշելով, որ հայոց ճեմարանում ուսանող երեխաները հնդկահայ համայնքի հարատևության և Հնդկաստանի հայկական եկեղեցիների պահպանության ապագա երաշխավորներն են. «Հնդկահայության ստեղծած մեծ արժեքները մեզ պարտավորեցնում են նվիրյալ ոգով շարունակելու նույն հավատավոր և ստեղծարար ընթացքը: Մեր հոգին լեցուն է հպարտությամբ և ուրախությամբ, որ փառավոր անցյալ ունեցող հնդկահայ համայնքն այսօր ևս նոր հաջողություններ է ամրագրում ազգային-եկեղեցական կյանքում՝ ունենալով բարեկարգ և պայծառաշուք եկեղեցիներ Եկեղեցական Վարչության հոգածու խնամքի ներքո:

Այսօր բարեկարգ է նաև Կալկաթայի Մարդասիրական ճեմարանը, որ, վստահ ենք, ձեր եռանդուն ջանքերի շնորհիվ պետք է առավել պայծառացնի անցյալի իր փառքը: Մենք մեծապես կարևոր ենք նկատում այս հաստատությունը, որի գործունեությունն աշխուժություն է հավելում հնդկահայոց կյանքում: Ճեմարանի, ինչպես և համայնքային կյանքին ոգևորություն բերող ձեռնարկների ու միջոցառումների անտեսումը տասնամյակներ անց սոսկ քարե հուշարձանների պիտի վերածեն բարեզարդ և բարեշուք մեր եկեղեցիներն ու տարբեր հաստատությունները՝ որպես լուր վկայություն այս երկրում հայ ժողովրդի գավակների ներկայության ու գործերի: Սակայն հավատում ենք, որ դուք ձեր եկեղեցանվեր ու ազգասեր ընթացքով միշտ գորեղ և բարօր պիտի պահեք Հնդկաստանի հայ գաղթօջախը:

Մեր այցելության ընթացքին Մենք հանդիպեցինք Արևմտյան Բենգալիայի նահանգապետին և զգացինք, թե ինչպիսի գնահատանքով, ինչպիսի սիրով էր նա արտահայտվում հայ գաղութի մասին: Մենք վերստին հպարտության զգացում ապրեցինք, որ ունենք այսպիսի համայնք, այսպիսի գավակներ, ովքեր բարձր են պահում ոչ միայն հնդկահայության, այլև մեր ողջ ժողովրդի պատիվը՝ հայությանը լավագույնս ճանաչելի դարձնելով Հնդկաստանում:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր գնահատանքը հայտնեց նաև Հովվապետական այցի կազմակերպիչներին և իր շնորհակալությունն արտահայտեց հնդիկ ժողովրդի հյուրընկալ ոգու համար, որի շնորհիվ հայերն ավելի քան հինգ հարյուր տարի առաջ իրենց ստեղծագործ արժանավոր կյանքով հաստատվել են Հնդկաստանում:

Փետրվարի 29-ին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր շքախմբով Կալկաթայից մեկնեց Տինգրա՝ վերածելու տեղի Ս. Երրորդություն վերանորոգված եկեղեցին: 1687 թ. կառուցված եկեղեցին ամբողջությամբ վերանորոգվել է Կալկաթայի Եկեղեցական Վարչության ջանքերով, ավելացվել են նոր զանգակատունն ու գմբեթը, բարեկարգվել է եկեղեցու տարածքը:

Օծման արարողության ընթացքում Վեհափառ Հայրապետն օծեց Ս. Խորանը և 16 խաչերից չորսը, իսկ մնացած 12 խաչերն օծվեցին Հնդկաստանի և Ծայրագույն Արևելքի Հայրապետական պատվիրակ Ս. Ադան արքեպիսկոպոս Պալիոգյանի ձեռամբ: Արարողությանը մասնակցում էին նաև Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբաններ Ս. Օշական վարդապետ Գյուլգույլյանը, Ս. Վարդան արեղա Նավասարդյանը և Տիգրան սրկ. Բաղումյանը: Վերածվող եկեղեցու կնքահայրերն էին ՀՀ դեսպան Աշոտ Քոչարյանը և Կալկաթայի Եկեղեցական Վարչության յոթ անդամներ՝

ԿԱԼԿԱԹԱՅԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

ՏԻՆԿՐԱՅԻ Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ.
ՁԵՌԱՄԲ ՎԵՆԱՓԱՌ ՆԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿԱՏԱՐՎՈՒՄ Է ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՎԵՐԱԾԾՈՒՄԸ

ՍԱՅՂԱԲԱՂԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՎԱԾ Ս. ՄԱՐԻԱՄ ՆԱՅԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
(կառուցված 1758 թ.)

ՉԻՆՍՈՒՐԱՅԻ Ս. ՆՈՎՆԱՆՆԵՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՈՒՏՔԻՆ

ատենապետ Հայկ Սուքիաս Կրտսերը, փոխատենապետ Սունիկ Սոբոխին, Սուգան Ռուբենը, Վաչագան Թադևոսյանը, Նարինե Սահակյանը, Միքայել Դուստըր և Արշամ Սուքիասը:

Արարողությանը ներկա էին Կալկաթայի հայ համայնքի ներկայացուցիչներ և Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանի սաները:

Օծման ընթացքում, օրհնության իր խոսքը ուղղելով այս եկեղեցում հավաքված հայորդիներին և ընդհանրապես հնդկահայությանը, Նորին Սրբությունը ասաց. *«Վերստին ուրախությունն է թնածում Մեր հոգում, որովհետև Աստված Մեզ արժանացրեց առանձնակի մի շնորհի՝ Հովվապետական Մեր այս անդրանիկ այցի ընթացքում կատարելու օծումը Սուրբ Երրորդություն եկեղեցու Սուրբ Սեղանի: Բարեշուք եկեղեցին դարձյալ իր դռներն է բացել հավատացյալ Մեր զավակների առջև, ուր վերստին հնչելու են աղոթք և օրհնություն: Բարեզարդ այս աղոթավայրում Մեր զավակները Աստծո առջև կանգնած՝ բանալու են իրենց հոգիները՝ հայցելով Երկնավորի օգնությունն ու զորակցությունը, որպեսզի տերունական օրհնության և հովանավոր Աջի ներքո կարողանան ապրել հավատարմությամբ հանդեպ մեր Սուրբ Եկեղեցին, մեր ազգային ավանդություններն ու սրբությունները»:*

Աղոթքով և խոնարհումով հիշենք երկնային լուսախորան բարձունքներում հանգչող մեր նախնյաց, ովքեր հավատքով և տեսիլքով կառուցեցին այս եկեղեցին: Այսօր Մեր գնահատանքն ենք բերում բոլոր նրանց, ովքեր նորոգել և այսպես բարեզարդել են եկեղեցին՝ ուրախություն պարգևելով ոչ միայն Կալկաթայի հայ համայնքին, այլև ողջ հայությանը:

Թող Աստված անսասան պահի ու պահպանի հնդկահայ գաղութի մեր բոլոր եկեղեցիները և ազգային հաստատությունները»:

Եկեղեցու օծման առիթով Վեհափառ Հայրապետը Եկեղեցական Վարչությանը նվիրեց Ս. Էջմիածնից բերված մի գեղեցիկ խաչքար, որ այն ագուցվի եկեղեցու որմերում, և, ինչպես Նորին Սրբությունը մաղթեց, *«Ս. Էջմիածնից բերված մշտական օրհնություն դառնա հնդկահայության համար, և ով մուտք գործի այս եկեղեցի, իր շուրթերով հպվի այս խաչքարին ու արժանանա Ս. Էջմիածնի օրհնությանը, և Աստված առավել զորացնի Մեր զավակների հավատքը»:*

Կեսօրին Նորին Սրբությունն այցելեց Հնդկաստանում կառուցված վերջին հայկական՝ Կալկաթայի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ (1906 թ.) եկեղեցի: Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում Նորին Սրբության նախագահությամբ կատարվեց հոգեհանգստյան արարողություն, ապա Վեհափառ Հայրապետն այցելեց եկեղեցու տարածքում գործող հայկական ծերանոց, ուր ներկայիս բնակվում են 19 տարեցներ: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն առանձին-առանձին զրուցեց տարեցների հետ՝ նրանց փոխանցելով Սուրբ Էջմիածնի օրհնությունն ու Հայրապետական իր սերը:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը այցելեց Կալկաթայի Ս. Նազարեթ եկեղեցի: Նորին Սրբությունը, այստեղ հավաքվածներին ուղղելով հայրապետական իր օրհնությունը և գնահատանքի խոսքը, ասաց, որ թեև *«Կալկաթայում և ողջ Հնդկաստանում հայության թվի նվազման պատճառով Կալկաթայի հայ գաղութը այլևս չունի նախկին փառքը, սակայն ճեմարանում սովորող այս պատանիները պիտի գան նոր շունչ հաղորդելու և զորացնելու հայ կյանքը Հնդկաստանում և ի մասնավորի Կալկաթայում: Թող Տերը եկեղեցաշեն և ազգաշահ գործոց երկնառաք հաջողություններ*

պարզևի ձեզ և ազգիս հայոց: Եվ Բարձրյալի օրհնությունը թող մշտահեղ լինի ձեր հավատավոր հոգիներից ներս»:

Հայրապետական այս այցելության առիթով Նորին Սրբությունը, որպես Ս. Էջմիածնից բերված օրհնություն, Ս. Նազարեթ եկեղեցուն մի սկիհ նվիրեց՝ մաղթելով, որ այս սկիհից ստացած հաղորդությամբ այստեղի հայությունը կապված մնա Ս. Էջմիածնին, և որ Հաղորդության այս սկիհից ստացած Հաղորդությամբ հայորդիք մշտահեղ օրհնությունների արժանանան և հաղորդ դառնան Ս. Էջմիածնին, քանզի «Սուրբ Էջմիածինը դրոշմն է մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի, կնիքը մեր հավատքի, որ հաստատվեց 301 թվականին ի Հայաստան Տերունական էջքով»:

Մարտի 1-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Հայրապետական շքախմբով, Տ. Օշական վարդապետ Գյուլգույյանի և Եկեղեցական Վարչության անդամների ուղեկցությամբ Կալկաթայից մեկնեց Չինսուրա:

Չինսուրայում Հայրապետական պատվիրակությունն այցելեց Ս. Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցի, որը կառուցվել է 1697 թվականին և Արևմտյան Բենգալիայի երկրորդ հնագույն եկեղեցին է:

Եկեղեցում Նորին Սրբությունն աղոթք վերառաքեց առ Բարձրյալն Աստված բոլոր այն հայորդիների հոգիների հանգստության համար, ովքեր ժամանակին Հեռավոր Արևելքում կենդանություն էին տվել հայոց կյանքի նշանավոր այս կենտրոնին: Այսօր Չինսուրայում որևէ հայ չի բնակվում:

Կեսօրին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը վերադարձավ Կալկաթա, ուր վերստին այցելեց Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարան և որոշ ժամանակ անցկացրեց ճեմարանի սաների հետ՝ հայրական իր հորդորները, սերն ու օրհնությունը փոխանցելով նրանց:

Երեկոյան Գարեգին Բ Հայրապետն իր շքախմբով մեկնեց Մադրաս:

Մարտի 2-ին Մադրասում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն այցելեց այստեղ 1712 թվականին կառուցված Սուրբ Աստվածածին հայկական եկեղեցի, որի հարևանությամբ գտնվում է նաև հայկական գերեզմանատունը: Ու թեև Մադրասում հայկական բնակչություն չկա, սակայն եկեղեցին բաց է այցելուների համար:

Վեհափառ Հայրապետի այցի առիթով մոտակա շրջաններից բազում հնդիկներ էին եկել ողջունելու Նորին Սրբությանը և հայցելու Հայոց Կաթողիկոսի օրհնությունը:

Եկեղեցում Նորին Սրբության նախագահությամբ հոգեհանգստյան պաշտոն մատուցվեց վերջին հինգ դարերի ընթացքում Հնդկաստանի հայ համայնքին իրենց հոգևոր ծառայությունը բերած բոլոր հոգևորականների հոգիների խաղաղության համար: Ապա Հայոց Հովվապետը ծաղկեպսակ դրեց Տ. Հարություն ավագ քահանա Շմավոնյանի շիրմաքարին, ով 1794 թվականին նախաձեռնել էր հայոց առաջին պարբերականի «Ազդարարի» հրատարակությունը:

Եկեղեցում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հանդիպեց նաև Մադրասի պատմական և ճարտարապետական պահպանության հանձնախմբի հետ և քննարկեց Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու պահպանմանը և վերանորոգմանն առնչվող հար-

ցեր:

Կեսօրին Գարեգին Բ Կաթողիկոսը եղավ նաև Մադրասի հայտնի բլրի գագաթին գտնվող Սուրբ Թովմասի մատուռում, ուր նրան դիմավորեցին բազում քրիստոնյա հնդիկներ:

Հռոմեակաթուրիկ ավանդության համաձայն, Սուրբ Թովմաս առաքյալն առաջին դարում այս բլրի վրա է նահատակվել, ուր հետագայում կառուցվել է մի մատուռ, ապա՝ եկեղեցի: 1547 թվականին այս բլրի վրա կառուցվել է Հեռավոր Արևելքում առաջին հայկական եկեղեցին: Եկեղեցին այսօր էլ կանգուն է: Այն գործում է, սակայն՝ Հռոմեակաթուրիկ Եկեղեցու իշխանության ներքո: Հայկական ակունքների մասին վկայում են եկեղեցում՝ հատկապես Սուրբ Սեդանի վրա առկա բազում արձանագրությունները, որմնանկարները և տապանաքարերի արձանագրությունները:

Մարտի 3-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը մեկնեց Բոմբեյ: Վեհափառ Հայրապետի գլխավորած շքախմբին ողջունեց Հնդիկ Մալանկարա Ուղղափառ Եկեղեցու պատվիրակությունը՝ Բոմբեյի միտրոպոլիտ Մար Կուրիլոսի գլխավորությամբ: Մալանկարա Եկեղեցու հոգևորականների ուղեկցությամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն այցելեց Բոմբեյի Սուրբ Պետրոս հայկական եկեղեցի, ուր շարականների և սաղմոսների երգեցողությամբ Նորին Սրբությանը դիմավորեցին Բոմբեյի հայազգի երեք բնակիչները, ինչպես նաև հնդիկ եկեղեցականներ և հնդիկ ուղղափառ հավատացյալներ:

Հայրապետական թափորը «Հրաշափառի» հանդիսավոր երգեցողության ներքո մուտք գործեց եկեղեցի: Ապա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր պատգամն ու օրհնությունը բաշխեց ներկաներին: Վեհափառ Հայրապետը փառք և գոհություն վերառաքեց առ Աստված՝ Հնդկաստանի հեռավոր ափերը հասնելու և հայ համայնքին ու նրա դարավոր ժառանգությունը տեսնելու հնարավորության համար: Դիմելով հնդիկ քրիստոնյաներին՝ Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հորդորեց անսասան մնալ քրիստոնեական հավատի մեջ, հավատարիմ՝ Ս. Թովմաս առաքյալի հիմնադրած Հնդիկ Մալաբար Առաքելական Սուրբ Եկեղեցուն:

Բոմբեյի միտրոպոլիտ Գերաշնորհ Մար Կուրիլոսն իր հերթին բարի գալուստ մաղթեց Ամենայն Հայոց Հովվապետին և նրան փոխանցեց Արևելքի Կաթողիկոս և Մալանկարա Պատրիարք Նորին Սրբություն Բասիլիոս Մար Թոմա Դիդիմոս Ա-ի եղբայրական ողջույններն ու սերը:

Երեկոյան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը շքախմբի ուղեկցությամբ մեկնեց Նոր Դելի:

Մարտի 4-ին Նոր Դելիում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը նախագահական նստավայրում հանդիպեց Հնդկաստանի Հանրապետության նախագահ Աբդուլ Քալամի հետ:

Ողջունելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ նախագահ Քալամն անդրադարձավ հայ և հնդիկ ժողովուրդների դարավոր բարեկամությանը: Նա հատկապես ընդգծեց 17-19-րդ դարերում հայ վաճառականների ունեցած կարևոր դերակատարությունը Կալկաթա, Բոմբեյ և Մադրաս քաղաքների տնտեսական և հասարակական զարգացման գործում: Դոկտ. Աբդուլ Քալամն ուրախություն հայտնեց Հայաստանի և

Հնդկաստանի միջև հատկապես վերջին 15 տարիների ընթացքում զարգացող հարաբերությունների համար:

Վեհափառ Հայրապետը, իր հերթին ողջունելով Հնդկաստանի նախագահին, գոհունակություն հայտնեց ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ Հնդկաստանի իշխանությունների կողմից մշտապես ցուցաբերվող հոգատար վերաբերմունքի համար՝ նշելով, որ Հնդկաստանում բնակություն հաստատած հայորդիները միշտ էլ ազատ են եղել իրենց ազգային և հոգևոր կյանքը կազմակերպելու գործում: Վեհափառ Հայրապետը նաև Հնդկաստան այցի իր տպավորությունները փոխանցեց նախագահին՝ մասնավորաբար վերհիշելով Նոր Դելի, Կալկաթա, Մադրաս և Բոմբեյ քաղաքներ կատարած իր այցերը: Նորին Սրբությունը գոհունակությամբ արձանագրեց նաև, որ Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանը, հայկական եկեղեցիներն ու կառույցները, հայկական գերեզմանատները լավ խնամվում են:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր երախտագիտությունը հայտնեց հնդիկ ժողովրդին և պետությանը՝ 1988 թվականի երկրաշարժի օրերին Հայաստանին ցուցաբերած մարդասիրական օգնության, ինչպես նաև այսօր գյուղատնտեսության և տեխնոլոգիաների զարգացման ոլորտներում շարունակական աջակցության համար:

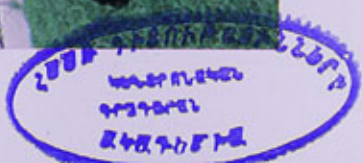
Հանդիպման ընթացքում կարևոր նկատվեց հայ և հնդիկ երիտասարդների ուսումնառությունը Հայաստանի և Հնդկաստանի տարբեր կրթական բարձրագույն հաստատություններում:

Նորին Սրբությանը ուղեկցում էին Հնդկաստանում ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան Աշոտ Քոչարյանը, Տ. Կտրիճ քին. Դեյջանը և գավազանակիր Տ. Հովնան աբդ. Հակոբյանը: Հանդիպմանը ներկա էր նաև Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպան Ռինա Պանդեյը:

Մարտի 5-ին, երեկոյան, ավարտելով հովվապետական անդրանիկ այցելությունը Հնդկաստան՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը վերադարձավ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին:

ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆ

ՆԱԿԿԱՏԱՆԻ ՆԱԽԵՐԱԿՆԵՐ ՏԵՆ ՆԱԽԴՐԱՆՆԵՐ ԳՈՐԾԱԿԻՄ

ՆԻՆԴՈՒՄԱԿԱՆ ԱԿԶԱՐԴՆԱՐ ՆԱԽԱԴԻՐՈՒՄ